

Антон Шевчук

к.е.н., доцент кафедри фінансів ім. С. І. Юрія,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

Михайло Криворучко

студент гр. ФФАМ-21,
Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ПОЛІТИКА ЕФЕКТИВНИХ ПОДАТКОВИХ ПІЛЬГ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПОСТВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ

Діяльність податкових органів України в умовах воєнного стану можна визнати ефективною з огляду на прийняті рішення щодо пільгового оподаткування критично важливих для національної економіки та оборони товарів, а також вразливих категорій бізнесу, зокрема фізичних осіб-підприємців спрощеної системи оподаткування.

Разом з тим, переведення економіки на військові рейки вимагає від податкових органів трансформації своєї діяльності в частині управління податковими ризиками, які пов'язані із трансферним ціноутворенням, тіншовою економікою та контрабандою товарів через митний кордон України. Окрім цього податкові органи повинні сформувавши стратегію підтримки бізнесу як в умовах воєнного стану, так і в період поствоєнного відновлення економіки, при цьому така стратегія повинна орієнтуватися на створення податкових умов для розвитку інноваційних галузей економіки, розвитку виробництва з високою часткою доданої вартості, що дозволить в майбутньому розширити базу оподаткування та збільшити обсяги податкових надходжень до державного бюджету.

Важливим напрямком підвищення ефективності податково-ризик менеджменту є розробка стратегії економічного розвитку України в період воєнного стану та поствоєнного відновлення, в основу якої має бути покладена політика ефективних податкових пільг.

Під ефективністю податкової пільги, ми розуміємо таку її дію, яка спрямована на створення умов для розвитку вразливих категорій бізнесу (фізичні особи-підприємці, підприємства, що діють на звільнених територіях), розвитку високотехнологічної промисловості та виробництва з високим рівнем доданої вартості.

Відновлена українська економіка повинна мати вищий рівень якості, ніж економіка, що функціонувала в довоєнний період, як сировинна та енергозатратна економіка. Відтак, з метою побудови ефективної економіки в податковому законодавстві не повинно бути місця для податкових пільг, які спрямовані на розвиток сировинного сектору та сектору первинної обробки сировини.

В контексті політики надання податкових пільг варто застосувати галузевий підхід, який передбачатиме надання державної підтримки лише тим суб'єктам бізнесу, які виконують ряд умов. Наприклад, використання для виробництва продукції більше 70% комплектуючих вітчизняного виробництва; виробництва товарів та комплектуючих для відбудови зруйнованої інфраструктури; виробництво

органічної продукції сільського господарства; виробництво верстатів і машин; виробництво мікросхем та іншої високотехнологічної продукції. Окремий вид податкових пільг у вигляді повного скасування оподаткування повинен бути застосований для модернізації української залізниці в частині будівництва колії європейської ширини. Стимулювання такого будівництва є стратегічно важливим заходом для національної економіки, адже сприятиме збільшенню експорту в Європу сухопутними шляхами.

Окрім цього, податкові пільги у вигляді зменшення ставок оподаткування, в тому числі прибутку та податку на додану вартість повинні мати чітку градацію, а саме: інфраструктурна пільга; інноваційна пільга; виробнича сільськогосподарська пільга; тваринницька пільга.

Інфраструктурна пільга повинна надаватися тим підприємствам, які втратили свої виробничі потужності внаслідок бойових дій та підприємствам, які розширюють основні фонди за рахунок будівництва нових виробничих потужностей. Зокрема підприємства, які втратили виробничі потужності доцільно повністю звільнити від сплати податку на прибуток та податку на додану вартість, а підприємства які створюють нові виробничі потужності – на 50%. Інноваційну пільгу доцільно застосувати для всіх видів підприємств, які впроваджують технологічні інновації у виробництво та логістику. Сільськогосподарська податкова пільга повинна бути спрямована виключно для сільськогосподарських підприємств, які ведуть переробне сільське господарство та мають повний виробничий цикл, тобто, власні насінневі заводи, виробництво добрив, рослинництво, борошно-мел'яне виробництво, хлібопекарню тощо. В цьому контексті мова йде про те, щоб сільськогосподарське підприємство займалося не тільки вирощуванням і продажем зерна, але й його переробкою, що вимагає збільшення кількості робочих місць, а отже розширення бази оподаткування і збільшення надходження податків до державного бюджету. Особливо важливою є тваринницька пільга, яка повинна надаватися як сімейним фермам, так і великим господарствам, які ведуть тваринницьке господарство, адже для продовольчої безпеки це є важливим сектор економіки з огляду на масове вбивство тварин під час бойових дій.

Відтак введення інфраструктурної, інноваційної, виробничої сільськогосподарської пільги є необхідними умовами для поствоєнного відновлення національної економіки, створення робочих місць та збільшення податкових надходжень до державного бюджету України в майбутньому.

Список використаних джерел:

1. Захожай В. Б., Перевалова О. М. Податкові ризики в системі державного управління. *Наукові записки [Національного університету «Острозька академія»]*. Сер.: Економіка. 2009. Вип. 11. С. 32-39.
2. OECD Transfer Pricing Guidelines for Multinational Enterprises and Tax Administrations. doi: <http://doi.org/10.1787/20769717>.